

Vrijheidsbeperkende maatregelen in de JeugdzorgPlus

Een handleiding voor de registratie

Academische Werkplaats

Risicojeugd

Datum publicatie

26 januari 2023

Uitvoering

Academische Werkplaats Risicojeugd

Postbus 53

6500 AB Nijmegen

E: info@awrj.nl

W: www.awrj.nl

Auteurs

Melissa van Dorp, MSc.

drs. Monika Scholten

dr. Eva Mulder

In opdracht van

Jeugdzorg Nederland

Inleiding

Er is de afgelopen jaren veel veranderd in de JeugdzorgPlus en ook nu staan we op de drempel van nieuwe veranderingen. Met het oog op deze veranderingen hebben JeugdzorgPlus-instellingen in het voorjaar van 2022 gezamenlijk een convenant opgesteld. Afspraken in dit convenant zijn onder andere het stoppen met gedwongen afzonderen en het verder terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen. De Academische Werkplaats Risicojeugd heeft een voorstel gedaan voor de uitwerking van deze afspraken uit het convenant. Het voorstel bestaat uit een definitie en registratiewijze van vrijheidsbeperkende maatregelen. Deze zijn tot stand gekomen door raadpleging van literatuur, jongeren, ervaringsdeskundigen, zorgprofessionals en bestuurders, en voorgelegd aan diverse gremia van de instellingen.

Om gezamenlijk te leren vrijheidsbeperkende maatregelen te verminderen, is het van belang dat alle JeugdzorgPlus-instellingen dezelfde definitie en registratie van vrijheidsbeperkende maatregelen hanteren. Door op alle locaties vrijheidsbeperkende maatregelen op dezelfde manier vast te leggen en te monitoren, kunnen patronen ontdekt en bevraagd worden. Op deze manier kan zowel op locatieniveau als op landelijk niveau samen met en van elkaar geleerd worden van de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen. Het registreren is nooit een doel op zichzelf. De meesten van ons vinden het vastleggen van maatregelen helemaal niet leuk. Het vraagt tijd en aandacht die we liever aan iets anders zouden besteden. Deze handleiding maakt het niet perse leuker, maar wijst u wel de weg om het zo goed mogelijk te realiseren, zodat we gezamenlijk een basis bouwen voor het leren en u binnen uw organisatie in de toekomst eenvoudige analyses kunt maken.

Deze handleiding bevat een gegevensset voor verschillende typen vrijheidsbeperkende maatregelen. Verder vindt u tips en uitgangspunten voor de registratie van vrijheidsbeperkende maatregelen. Deze handleiding is bedoeld voor een ieder die betrokken is bij de implementatie en het uitvoeren en vastleggen van vrijheidsbeperkende maatregelen: groepsleiders, ICT-ers, beleidsmedewerkers, managers, bestuurders, etc. Bij het schrijven van de handleiding is rekening gehouden met de veldnormen voor de JeugdzorgPlus en de typen vrijheidsbeperkende maatregelen die in de vernieuwde Jeugdwet omschreven worden. Op het moment van schrijven is de vernieuwde Jeugdwet nog niet van kracht. Dit betekent dat de typen vrijheidsbeperkende maatregelen nog niet altijd helder omschreven zijn. De handleiding betreft dan ook een levend document en het is dan ook van belang dat niet alleen de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen, maar ook de problemen en discussies die zich voordoen tijdens het registreren vastgelegd worden. Geef u vooral feedback of voorbeelden uit de praktijk, zodat de handleiding verder verbeterd en aangevuld kan worden. Ambassadeurs en contactpersonen registratie worden van wijzigingen op de hoogte gebracht.

Vijf doelen

Het registreren van vrijheidsbeperkende maatregelen is geen doel op zich. Registratie is een belangrijk hulpmiddel bij de volgende vijf doelen, nu (nr. 1 en 2) en in de toekomst (nr. 2 t/m 5).

1. Dossiervorming – Toegepaste vrijheidsbeperkende maatregelen moeten vastgelegd worden in het dossier van de individuele jongere. Volgens de vernieuwde Jeugdwet moet de jongere een afschrift krijgen van het besluit tot het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen.

2. Gezamenlijk monitoren en leren van de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen (zoals we dat nu doen binnen “Ik laat je niet alleen” en blijven doen in de toekomst). Inzicht in wat er gebeurt kan helpen om minder vaak en/of minder ingrijpende vrijheidsbeperkende maatregelen toe te passen en toe te werken naar vrijheidsbevordering. Om dit leerproces zo goed mogelijk te ondersteunen, is het belangrijk dat elke locatie de registratie van vrijheidsbeperkende maatregelen zo accuraat mogelijk uitvoert. Een accurate registratie is essentieel om feedback te kunnen geven die gebaseerd is op een zo betrouwbaar, juist en volledig mogelijke weergave van de werkelijkheid. Deze feedback biedt vervolgens aanknopingspunten voor het leren op locaties zelf en over de instellingen heen.
3. Gezamenlijk leren en monitoren via de StroomOP monitor – eind 2022 zal naar verwachting de StroomOP monitor opgestart worden. De StroomOP monitor is een tool om gezamenlijk te leren en verbeteren binnen een lerend jeugdhulpstelsel. Het bestaat uit een panel (jongeren en medewerkers) en een dashboard. Het dashboard zal gevuld worden met de registraties vanuit de instellingen. Dat begint met registraties van gedwongen afzonderen en suicides, maar zal op termijn verbreed worden naar vrijheidsbeperkende maatregelen. Aan de voorkant van de monitor zal de data publiekelijk zichtbaar zijn. Aan de achterkant van de monitor krijgt elke instelling op termijn zijn eigen inloggegevens, waarmee eigen data uit de monitor gehaald kan worden, zodat op teamniveau geleerd en ontwikkeld kan worden.
4. Uitvoeren van de (vernieuwde) Jeugdwet door de jeugdhulpaanbieder – In de vernieuwde Jeugdwet staat vermeld dat gegevens over alle toegepaste vrijheidsbeperkende maatregelen (beslissing tot toepassing, en begin- en einddatum) digitaal beschikbaar moeten zijn.
5. Ten behoeve van toezicht door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) – In de vernieuwde Jeugdwet is opgenomen dat gegevens over alle toegepaste vrijheidsbeperkende maatregelen (beslissing tot toepassing, en begin- en einddatum) elk halfjaar worden verstrekt aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Eens per jaar dient er een analyse van de toegepaste vrijheidsbeperkende maatregelen aan de IGJ verstrekt te worden.

Drie vertrekpunten

Bij het opstellen van deze handleiding zijn we uitgegaan van de volgende vertrekpunten:

1. Leren verbeteren staat centraal – Dit gebeurt door de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen vast te leggen, patronen van vrijheidsbeperkende maatregelen te ontdekken en doorgronden met elkaar en hierop in te grijpen.
2. Aansluiten op de praktijk en beperken van administratieve lasten – Het voorstel is om de toepassing van alle vrijheidsbeperkende maatregelen te registreren. Dit gebeurt in het eigen, bestaande registratiesysteem. Concreet betekent dit dat de jeugdhulpverantwoordelijke die de vrijheidsbeperkende maatregel registreert, dit doet zoals deze dat gewend is. Er wordt geen apart registratiesysteem opgezet ten behoeve van een project. Als instellingen constateren dat er verschillen zijn tussen de eigen registratie en de gezamenlijke, landelijke registratie, dan is het aan de instelling zelf om te zorgen dat het eigen registratiesysteem wordt aangepast.
3. Het registratievoorstel en de gegevensset sluiten aan op de veldnormen JeugdzorgPlus en de vernieuwde Jeugdwet. Bij de uitvoering en toetsing van vrijheidsbeperkende maatregelen dienen de veldnormen JeugdzorgPlus en de (vernieuwde) Jeugdwet in acht te worden genomen.

Typen en definities van vrijheidsbeperkende maatregelen

De jeugdhulpverantwoordelijke die besluit tot toepassing van een vrijheidsbeperkende maatregel, registreert deze in het dossier van de jongere. De toepassing en registratie van vrijheidsbeperkende maatregelen betreffen altijd een individu. Het gaat hier dus niet om huisregels, die van toepassing zijn op een groep cq locatie. De typen vrijheidsbeperkende maatregelen die toegepast kunnen worden bij de jongere staan overzichtelijk weergegeven in onderstaande tabel. Dit overzicht is opgesteld door middel van een literatuuronderzoek, Delphi-methode en focusgroepen, en overeenkomstig met de veldnormen JeugdzorgPlus en de vernieuwde Jeugdwet. Op de volgende pagina's vindt u per vrijheidsbeperkende maatregel een toelichting.

Vrijheidsbeperkende maatregelen		
	Registreer per vorm van vrijheidsbeperking de juiste categorie	
1	☐ Uitoefenen van elektronisch toezicht op de jongere	
2	Beperken van de bewegingsvrijheid	☐ Plaatsverbod
		☐ Vastpakken en/of vasthouden
		☐ Beperking van deelname aan gemeenschappelijke activiteiten
		☐ Tijdelijke overplaatsing binnen de gesloten accommodatie of naar een andere gesloten accommodatie
3	Gedwongen afzonderen	☐ Isoleer-/separeerruimte die afgesloten is
		☐ Isoleer-/separeerruimte die niet afgesloten is
		☐ Overige ruimte die afgesloten is
		☐ Overige ruimte die niet afgesloten is
		☐ Eigen kamer die afgesloten is
		☐ Eigen kamer die niet afgesloten is
4	☐ De jongere verplichten geneeskundige behandelingen te ondergaan	
5	Contacten met personen en organisaties buiten de gesloten accommodatie beperken	☐ Beperking van het brief- en telefoonverkeer of van het gebruik van andere communicatiemiddelen
		☐ Beperking van bezoek
6	Toepassen van controles bij het gegronde vermoeden van aanwezigheid van gedragsbeïnvloedende middelen of van voorwerpen die een jongere niet in zijn bezit mag hebben	☐ Onderzoek aan het lichaam
		☐ Onderzoek aan de kleding
		☐ Onderzoek van urine
		☐ Onderzoek van de kamer van de jongere, uitsluitend in aanwezigheid van de jongere
		☐ Onderzoek van poststukken afkomstig van of bestemd voor de jongere, uitsluitend in aanwezigheid van de jongere

Uitoefenen van elektronisch toezicht op de jongere

1

Uitoefenen van elektronisch toezicht op de jongere

Artikel 6.3.2.1 van de vernieuwde Jeugdwet vermeldt dat de jeugdhulpverantwoordelijke toezicht kan uitoefenen of laten uitoefenen op een jeugdige gedurende het verblijf in de gesloten accommodatie. Elektronisch toezicht kan als vrijheidsbeperkende maatregel opgenomen worden in het hulpverleningsplan van de jongere. Hierbij kan gedacht worden aan cameramonitoring, uitluisterapparatuur en bewegingssensoren. Elektronisch toezicht vindt plaats in de individuele ruimte waar de jongere op dat moment verblijft. Jeugdhulpverantwoordelijken kunnen door gebruik van deze elektronische middelen toezicht houden op de betreffende jongere. Het gaat niet om toezicht in algemene ruimten.

Beperken van de bewegingsvrijheid

2

Beperken van de bewegingsvrijheid

Plaatsverbod

Vastpakken en/of vasthouden

Beperking van deelname aan gemeenschappelijke activiteiten

Tijdelijke overplaatsing binnen de gesloten accommodatie of naar een andere gesloten accommodatie

Er worden verschillende beperkingen van bewegingsvrijheid onderscheiden.

Plaatsverbod

Met het plaatsverbod wordt verwezen naar het verbod zich op te houden op plaatsen die in het hulpverleningsplan beschreven zijn, waarbij indien nodig tevens de tijdstippen waarop dat verbod geldt, kunnen worden vastgesteld. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een jongere niet zelfstandig in de keuken mag komen. Het plaatsverbod gaat niet om beperkingen van de toegang tot ruimtes binnen de accommodatie op basis van de huisregels (bijvoorbeeld dat de eigen kamer van de jongere niet onuitgenodigd door andere jongeren betreden mag worden). Huisregels betreffen altijd collectieve afspraken; het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen is gericht op het individu.

Vastpakken en/of vasthouden

Vastpakken en/of vasthouden van de jongere door jeugdhulpverantwoordelijken. Vastpakken en/of vasthouden gebeurt op een verantwoorde wijze en niet langer dan noodzakelijk. Er wordt rekening gehouden met proportionaliteit en subsidiariteit. Medewerkers moeten getraind zijn in het inzetten van vastpakken en/of vasthouden. Elke instelling bepaalt de eigen trainingswijze en beschikt over een kwaliteitsrapport waarin wordt uitgelegd voor welke training is gekozen en met welk trainingsbureau (met kwalificaties en opgenomen in register). Dit is gekoppeld aan de-escalierend werken (bijvoorbeeld verbindend gezag in combinatie met verantwoord vastpakken en/of vasthouden).

Beperking van deelname aan gemeenschappelijke activiteiten

In de vernieuwde Jeugdwet staat vermeld dat een jeugdhulpaanbieder een jongere ten minste gedurende zes uur per dag de mogelijkheid moet bieden deel te nemen aan onderwijs dat aansluit bij de leerbehoefte, andere activiteiten in het kader van pedagogische vorming (bijvoorbeeld cursussen,

stages en arbeidstoeleidingsprojecten) en gemeenschappelijke activiteiten. Jongeren kunnen beperkt worden in deelname aan bovengenoemde gemeenschappelijke activiteiten die door de jeugdhulpaanbieder aangeboden worden.

Tijdelijke overplaatsing binnen de gesloten accommodatie of naar een andere gesloten accommodatie

Een tijdelijke overplaatsing is een vorm van time-out, waarbij de jongere tijdelijk wordt overgeplaatst binnen de gesloten accommodatie of naar een andere gesloten accommodatie. Het gaat om een overplaatsing als gevolg van gedrag van de jongere: het is in het belang van de veiligheid van de jongere en/of medewerkers, of wordt ingezet omdat behandeldoelen niet behaald kunnen worden (bijvoorbeeld tijdelijke plaatsing bij ZIKOS gevolgd door terugplaatsing).

Gedwongen afzonderen

3	Gedwongen afzonderen	☐ Isoleer-/separeerruimte die afgesloten is
		☐ Isoleer-/separeerruimte die niet afgesloten is
		☐ Overige ruimte die afgesloten is
		☐ Overige ruimte die niet afgesloten is
		☐ Eigen kamer die afgesloten is
		☐ Eigen kamer die niet afgesloten is

In de registratiehandleiding wordt de bestaande registratie van gedwongen afzonderen aangehouden. Dit betekent dat er een onderverdeling blijft in drie typen ruimten: isoleer-/separeerruimte, overige ruimte, en eigen kamer. Bij elk type ruimte is er de mogelijkheid om te registreren of de afzondering plaatsvond met een open of afgesloten deur.

Ondertussen werken we toe naar sluiten van de isoleer-/separeerruimtes en de vernieuwde Jeugdwet. Bij de toepassing van een gedwongen afzondering gaan de veldnormen JeugdzorgPlus en de vernieuwde Jeugdwet gelden. Binnen het lerend netwerk wordt uitgewerkt aan welke criteria een overige (afzonderlijke en veilige) ruimte moet voldoen. Hieronder staat de beschrijving die we nu hanteren, waarbij rekening is gehouden met de veldnormen JeugdzorgPlus en de vernieuwde Jeugdwet.

Gedwongen afzondering in een isoleer-/separeerruimte of overige ruimte

Het tegen de wil van de jeugdige plaatsen in een ruimte die hij of zij niet mag of kan verlaten. Deze vorm van afzonderen mag alleen toegepast worden bij jongeren vanaf 12 jaar en indien er sprake is van een noodsituatie. Een gekwalificeerde gedragswetenschapper beoordeelt of een afzondering noodzakelijk en geschikt is om een noodsituatie af te wenden. Is dat het geval? Dan mag een afzondering gedurende maximaal één dag toegepast worden, met de mogelijkheid van een eenmalige verlenging van één dag indien een gekwalificeerde gedragswetenschapper oordeelt dat er nog sprake is van een noodsituatie en afzondering noodzakelijk en geschikt is om die noodsituatie af te wenden. De jeugdhulpprofessional die de jongere deze maatregel aanzegt vertelt de jongere duidelijk de aanleiding voor de verplichting tot het verblijven in deze ruimte.

Gedwongen afzondering in de eigen kamer

Het afzonderen van een jeugdige in de eigen kamer. De jeugdhulpprofessional die de jeugdige deze maatregel aanzegt, vertelt de jeugdige duidelijk de aanleiding voor de verplichting tot het verblijven in de eigen kamer. De jeugdhulpprofessional zoekt binnen 15 minuten, nadat de jeugdige daadwerkelijk op zijn kamer verblijft, contact met de jeugdige. Het doel is contactherstel. Indien de jeugdige op dat moment geen contact wenst, maken de jeugdhulpprofessional en jeugdige samen een tijdsafpraak voor het volgende contact.

De jongere verplichten geneeskundige behandelingen te ondergaan

4

De jongere verplichten geneeskundige behandelingen te ondergaan

Onder het ondergaan van geneeskundige behandelingen valt bijvoorbeeld het toedienen van medicijnen. De behandeling wordt verricht door een arts of, in diens opdracht, door een verpleegkundige.

Contacten met personen en organisaties buiten de gesloten accommodatie beperken

5

Contacten met personen en organisaties buiten de gesloten accommodatie beperken

Beperking van het brief- en telefoonverkeer of van het gebruik van andere communicatiemiddelen

Beperking van bezoek

De jeugdhulpverantwoordelijke kan ten aanzien van een jeugdige gedurende het verblijf in de gesloten accommodatie contacten met personen en organisaties buiten de gesloten accommodatie met de volgende maatregelen beperken.

Beperking van het brief- en telefoonverkeer of van het gebruik van andere communicatiemiddelen

Bij het beperken van het gebruik van communicatiemiddelen kan onder andere worden gedacht aan het in beslag nemen van de mobiele telefoon of laptop van de jongere. De verzending of uitreiking van brieven of berichten kunnen in sommige gevallen niet worden geweigerd (bijvoorbeeld justitiële autoriteiten, Kinderombudsman, klachtencommissie of leden daarvan, rechtsbijstandverlener, etc).

Beperking van bezoek

Aan een jongere kunnen beperkingen worden opgelegd in het recht op het ontvangen van bezoek. Daarbij valt te denken aan het niet mogen ontvangen van bezoekers betrokken bij mensenhandel of handel in gedragsbeïnvloedende middelen. Bepaalde personen en instanties mogen een jongere te allen tijde bezoeken (bijvoorbeeld inspecteurs van de IGJ, RSJ, klachtencommissie, vertrouwenspersoon).

Toepassen van controles bij het gegronde vermoeden van aanwezigheid van gedragsbeïnvloedende middelen of van voorwerpen die een jongere niet in zijn bezit mag hebben

6	Toepassen van controles bij het gegronde vermoeden van aanwezigheid van gedragsbeïnvloedende middelen of van voorwerpen die een jongere niet in zijn bezit mag hebben	☐ Onderzoek aan het lichaam
		☐ Onderzoek aan de kleding
		☐ Onderzoek van urine
		☐ Onderzoek van de kamer van de jongere, uitsluitend in aanwezigheid van de jongere
		☐ Onderzoek van poststukken afkomstig van of bestemd voor de jongere, uitsluitend in aanwezigheid van de jongere

Onderzoek kan noodzakelijk zijn om gedragsbeïnvloedende middelen of voorwerpen te ontnemen die een jongere niet in zijn bezit mag hebben. Deze onderzoeken zijn maatregelen waarmee gecontroleerd kan worden of een jongere zich aan voorwaarden houdt, indien dat noodzakelijk en evenredig is en niet op andere wijze kan worden gecontroleerd. Verschillende vormen van onderzoek zijn mogelijk.

Onderzoek aan het lichaam

Het onderzoek aan het lichaam van de jongere wordt verricht op besloten plaatsen en voor zover mogelijk door personen van het geslacht dat de voorkeur heeft van de jeugdige. Bij start opname en/of tijdens het opstellen van het jeugdhulpverleningsplan kan met de jongere besproken worden hoe onderzoek aan het lichaam op een voor de jongere veilige manier uitgevoerd kan worden en door personen van welk geslacht het onderzoek uitgevoerd mag worden.

Onderzoek aan de kleding

Het onderzoek aan de kleding omvat mede het bekijken van de eventuele voorwerpen die zich in de kleding bevinden.

Onderzoek van urine

Controle op het gebruik van gedragsbeïnvloedende middelen kan uitgevoerd worden door het verrichten van een urinecontrole, bijvoorbeeld bij een jongere met verslavingsproblematiek.

Onderzoek van de kamer van de jongere, uitsluitend in de aanwezigheid van de jongere

De kamer van de jongere kan onderzocht worden op de aanwezigheid van gedragsbeïnvloedende middelen of voorwerpen die de jongere niet in zijn bezit mag hebben. De jongere moet hierbij aanwezig zijn.

Onderzoek van poststukken afkomstig van of bestemd voor de jongere, uitsluitend in aanwezigheid van de jongere

Poststukken van de jongere kunnen onderzocht worden op de aanwezigheid van gedragsbeïnvloedende middelen of voorwerpen die de jongere niet in zijn bezit mag hebben. De jongere moet hierbij aanwezig zijn.

Aan de slag met registratie van vrijheidsbeperkende maatregelen

Zoals voor elke kwaliteitsregistratie, geldt ook hier het principe van volledigheid, juistheid en tijdigheid. Voor de registratie van vrijheidsbeperkende maatregelen betekent dat:

1. Bij elke toegepaste vrijheidsbeperkende maatregel worden de volgende onderdelen geregistreerd:
  - Type maatregel;
  - Tijdregistratie (duur- of moment-registratie, een combinatie van datum dd-mm-jjjj en tijd uu:mm);
  - Korte omschrijving van de aanleiding;
  - Jongerennummer;
  - Staat de toegepaste maatregel in het hulpverleningsplan van de jongere (ja/nee).
2. Tijdregistratie van vrijheidsbeperkende maatregelen wordt geregistreerd als duurregistratie met een starttijd (datum, uur en minuut) en een eindtijd (datum, uur, minuut) of als momentregistratie met uitsluitend de starttijd (datum, uur en minuut). Als er sprake is van een periode van een toepassing geldt duurregistratie. Is er sprake van het uitvoeren van een handeling, dan is er sprake van momentregistratie. De tijdstippen van start en einde worden zo dicht mogelijk bij de werkelijkheid geregistreerd.
3. Indien er binnen één incident twee vrijheidsbeperkende maatregelen worden ingezet waarbij de eerst ingezette maatregel faciliterend is voor de maatregel die daarop volgt (bijvoorbeeld de jongere al vasthoudend naar kamer brengen), wordt alleen de zwaarste maatregel geregistreerd (in dit voorbeeld is dat het plaatsen op kamer). Indien twee maatregelen kort na elkaar ingezet worden, maar de één niet faciliterend is voor de ander, worden beide maatregelen geregistreerd (bijvoorbeeld plaatsen op kamer en geen gebruik mogen maken van een telefoon).
4. Besluit de jeugdhulpverantwoordelijke dat een vrijheidsbeperkende maatregel wordt beëindigd en (kort) daarna moet deze toch weer worden gestart? Dan moet een nieuw besluit volgen (rekening houdend met het “nee, tenzij-beginsel”) en start een nieuwe registratieperiode met een nieuwe starttijd.
5. Om dubbele registraties en daarmee eventuele onjuistheid in de gegevens te voorkomen, worden de gegevens in het eigen, bestaande EPD geregistreerd. Vandaar uit kunnen ze door organisaties op meerdere manieren worden gebruikt (bijvoorbeeld bij het evalueren van het hulpverleningsplan, de monitor van “Ik laat je niet alleen”, de tweejaarlijkse analyse ten behoeve van toezicht door de IGJ, de StroomOP monitor). Er wordt geen apart registratiesysteem opgezet ten behoeve van een project. Als instellingen constateren dat er verschillen zijn tussen de eigen registratie en de gezamenlijke, landelijke registratie, dan is het aan de instellingen zelf om te zorgen dat het eigen registratiesysteem wordt aangepast.

Instructie contactpersonen registratie

Algemeen

De toegepaste vrijheidsbeperkende maatregelen worden door de jeugdhulpverantwoordelijke binnen het bestaande registratiesysteem vastgelegd. Hoewel dit er voor iedere instelling wat anders uit zal zien (afhankelijk de software waarin geregistreerd wordt), zijn de elementen die geregistreerd worden voor iedere locatie gelijk. Dit zijn: type maatregel, tijdregistratie, aanleiding, jongerennummer, en of de toegepaste maatregel in het hulpverleningsplan van de jongere staat. De contactpersoon registratie haalt deze gegevens uit het registratiesysteem van de instelling. Het jongerennummer moet zelf opgesteld worden (zie onderstaande paragraaf), dit wordt niet door de jeugdhulpverantwoordelijke geregistreerd.

Het is belangrijk dat de toegepaste vrijheidsbeperkende maatregelen en bijbehorende elementen elk kwartaal aangeleverd wordt in een versleuteld en overzichtelijk Excel-bestand. De contactpersoon registratie zorgt ervoor dat dit Excel-bestand op een veilige manier verzonden wordt naar de onderzoeker.

Jongerennummer

Het jongerennummer maakt het mogelijk om over een langere periode analyses uit te voeren en uitspraken te doen over het aantal individuele jongeren waarbij vrijheidsbeperkende maatregelen toegepast worden. Door gebruik te maken van jongerennummers zijn namen van jongeren niet traceerbaar in data die aangeleverd wordt en wordt de privacy van jongeren gewaarborgd. Vanwege de privacy wetgeving is het niet toegestaan bestaande cliëntnummers te gebruiken. Er mogen geen namen of andere persoonlijke gegevens van de jongeren meegestuurd worden in de dataset. Let er op dat er dus ook geen namen of andere gegevens van jongeren in de korte omschrijving van de aanleiding staan.

Wij vragen u elke individuele jongere een jongerennummer toe te kennen en voor elke toegepaste vrijheidsbeperkende maatregel van een individuele jongere altijd ditzelfde jongerennummer te gebruiken. U kunt de jongerennummers en corresponderende jongeren van uw locatie in een apart document opslaan waar u alleen toegang tot heeft. Dit document mag niet gedeeld worden met de AWRJ.

Planning aanleveren gegevens

De maand november is een pilot periode. Deze maand staat in het teken van het vertrouwd raken met de registratie door jeugdhulpverantwoordelijken, en het vertrouwd raken met het verzamelen van de registraties door de contactpersonen registratie. De monitor gaat officieel van start op 1 december 2022.

Gedurende “Ik laat je niet alleen” wordt de data per kwartaal aangeleverd. Dit komt overeen met de datalevering voor de StroomOP monitor. De data wordt op onderstaande datums aangeleverd. Op de betreffende datums wordt de data van het afgelopen kwartaal aangeleverd. Concreet betekent dit dat

op 13 januari 2023 de data van de periode daarvoor tot en met 31 december 2022 aangeleverd wordt. Op 14 april wordt de data van 1 januari tot en met 31 maart 2023 aangeleverd, enzovoorts.

- 13 januari 2023
- 14 april 2023
- 14 juli 2023
- 13 oktober 2023
- 15 december 2023: dit is een extra aanlevermoment, zodat vervolgens de data na één jaar monitoren geanalyseerd en tijdig teruggekoppeld kan worden.
- 12 januari 2024

Contact

De ambassadeurs en contactpersonen registratie worden per e-mail op de hoogte gesteld van belangrijke informatie en updates. Mocht er binnen de instelling een wisseling plaatsvinden tussen personen die de rol en taken van ambassadeur of contactpersoon registratie op zich neemt, dan worden de onderzoeker van de AWRJ en Jeugdzorg Nederland hiervan op de hoogte gesteld.

Wij adviseren en ondersteunen graag bij vragen rondom de registratie. Hiervoor kan contact opgenomen worden met de onderzoeker of onderzoeksleider van de AWRJ.

Onderzoeker: Melissa van Dorp (m.vandorp1@amsterdamumc.nl)

Onderzoeksleider: Eva Mulder (e.mulder1@amsterdamumc.nl)

Jeugdzorg Nederland: Musette Govers (iklaatjenietalleen@jeugdzorgnederland.nl)